

25 jaar varen met de Westerdijk zeeschouw Weerlicht

Foto's en tekst: Els Knol-Licht

Na in voorgaande afleveringen een fractie belicht te hebben van de vele ervaringen die we hebben opgedaan tijdens tochten met onze Westerdijk zeeschouw op het zoute wad nu een 'zoet' stukje over voor- en naspel rond de Westerdijk reünie in Eernewoude in 2001.

DE REÛNIE, VOOR- EN NASPEL

In 2001 (zie ook SdZ 2001.9) is een bijzondere reünie geweest van Westerdijk schepen in Eernewoude. 25 Jaar eerder was er ook een reünie. Er werd in die tijd nog volop gebouwd en geadverteerd door Westerdijk: "Zeeschouwen geschikt voor IJsselmeer en wadden", met de 9 m *Silveren Werelt*, bj '68 als lokker-

De eindeloos lijkende dubbelrij Westerdijk zeeschouwen afgemeerd langs de kade van It Wiid in Eernewoude.

tje. In dat jaar bestelden wij ons casco daar (zie ook SdZ 2002.4) en voeren mee als opstapper met de reüniewedstrijd van Westerdijk schouwen. Ons jong grut verbleef zolang aan boord bij opa en oma Licht op *Oogje in 't Zeil*, een kajuitjacht dat door mijn vader zelf ontworpen en gebouwd was. Ik vond zo'n vloot op elkaar lijkende, maar bij nader inzien toch verschillende, schouwen nogal imposant.

Tot onze verbazing kwamen we in de loop der jaren eigenlijk niet zoveel 'Westerdijkvaarders' meer tegen. Lag dat aan ons? Aan ons vaargebied? Het wad? Zout? Stroom? Bij Lauwersoog kenden we toen de 9 m *Gulden Willem* bj '72 en de 8 m *Vrouw Geertrui* (ook van '76 en heet nu *Brandaan*). Ze verdwenen door verkoop uit ons gezichtsveld. Later kwamen daarbij de 10 m *Gossiemijsne*, ook van '76 en sinds vorig jaar de 10 m *Tante Sien*

Uitnodiging

Reünie Friesche Zeeschouw

Reeds 15 jaren heeft de jachtwerf Fa. B. Westerdijk & Zn. te Eernewoude zich toegelegd op het bouwen, naar eigen ontwerp, van de bekende Friesche Zeeschouw.

Werden deze zeeschouwen, waarvan er reeds meer dan een 100 tal afgeleverd zijn, steeds nog gebouwd op de oude bekende werf aan het "Siegersdiep", binnen afzienbare tijd zal op dezelfde plaats een geheel vernieuwde jachtwerf verrijzen.

Dit, en het feit dat het ruim 70 jaren is geleden dat Westerdijk zich vestigde in Eernewoude aan de boorden van het "Princenhof", was aanleiding voor de Fa. B. Westerdijk & Zn. om in samenwerking met de reeds 105 jaren bestaande Koninklijke Zeilvereniging E. M. M. te Eernewoude, een reünie, waaraan verbonden een zeilwedstrijd in verschillende klassen, op de wateren rond Eernewoude te organiseren.

Een ieder die in het bezit is van een Friesche Zeeschouw, of afgebouwd casco, welke gebouwd is op de werf te Eernewoude, kan zich aanmelden voor genoemde reünie en wedstrijd welke gehouden zal worden op vrijdag 16 juli 1976.

Speciaal in het bouwen van Friesche Zeeschouwen

Fa. B. WESTERDIJK & Zonen

JACHTWERF

Jacht- en Boot Bondswaerf ANWB
Telefoon 05117-9300 b.g.g. 05117-9251

EERNEWOUD (Fr.)

1976 Westerdijk advertentie met reünie uitnodiging

(bj '66, voorheen *Theodora*) en de 9 m *Jan van Dijk* (bj '74, voorheen *Ortolaan*).

Wat was er van al die andere schepen geworden die door de Westerdijken zijn gebouwd tussen 1960 en 1982? Sommige, die we in 1976 bij de werfreünie hadden gezien, zoals de 10 m *Wyl-deman* bj '74, waren we in de jaren tachtig nog wel eens tegengekomen met een vloot aanhangers, konvooivarend op het Duitse wad. Een haven als die van Baltrum was dan gelijk vol leven, hoorbaar en zichtbaar. Schipper Ilse kende ik uit de 16m² vakantie jaren als tiener in Friesland. Hij oberde in het Theehuis van Grouw en maakte toen al feest.

De naam van een schip zegt vaak veel! De, vergeleken met onze *Weerlicht* 'jongere' 10 meters, zoals *Dorstig Hert* bj '77 en *Piscator* bj '80 als vissermanschouw (later houten kajuitopbouw) hebben we in Denemarken 'ontdekt'. Er zullen er ongetwijfeld nog wel meer zijn geweest, het gebied is ruim en niet iedereen is op dezelfde tijd op dezelfde plaats. Maar relatief gezien kwamen we ze toch weinig tegen op het wad. Sowieso vonden we dat er maar weinig plat- en rondbodems buiten de sluizen kwamen. Zeeangst? Pas toen we onze eigen schouw een jaar of vijftien tot twintig hadden en tegen steeds meer onderhoud aanliepen,

begonnen we ons af te vragen of dat de reden was dat anderen niet (of minder) op zout water voeren.

Wat deden ze eigenlijk met hun schip? In Friesland kon je toch nauwelijks meer overstag gaan zonder angst voor aanvaringen vanwege de drukte! En de platte kop was op het knobbelwater van het IJsselmeer bepaald geen pretje op aan de windse rakken. Ankerde men in het riet? Bleef men in havens kuipkletsen? Genoten ze motortoevend door dorpen en binnenlanden? Wat deed men zoal met z'n Westerdijk schip?

Soms ontdek je Westerdijkvaarders op het wad. Hier *Vrouwe Maria* en *Omnes*. Op weg van Harlingen naar Ameland met veel wind. Let op verschil in koers en zeilvering.

In SdZ 1994.3 hadden we gelezen over een uitgebrande 8,30 m Westerdijk zeeschouw bj '68 die door de nieuwe eigenaren (fam. Witteman) van de sloop was gered omdat ze de mooie lijnen in de geblakerde resten de moeite waard vonden (nu in de vaart onder de naam *Knorhaan*). Ook lasen we in SdZ 2000.5 over *Dorstig Hert* die op de oorspronkelijke werf o.a. met 13 lieren in wedstrijdconditie was gebracht.

Ik begon wat navraag te doen en trok in februari 1999 de stou-te schoenen aan. Ik wilde, 25 jaar na de vorige reünie, proberen weer eens zo'n vloot Westerdijk schepen bij elkaar te krijgen. Ik stuurde een oproep naar watersportbladen, schreef naar Eernewoude, ging bellen en praten en kreeg al snel een enthousiaste reactie van een zoon van een van de ex-bouwers, Bouwe Westerdijk uit Sneek, toen eigenaar van de 10 m *Westenwijn* bj '71, daarvoor hadden ze de *Wyl-deman* gehad. Zo'n reünie leek hem ook wel wat. Hij zette zich er direct actief voor in. Bij de eerste reünie was hij een jongetje van 12, nu was hij getrouwd met Tjitske Visser, zus van skûtsjeschipper Douwe Visser en vader van drie jeugdige zonen.

De Westerdijk familie beschikte niet over een archief met namen en adressen. Wel kwamen, al pratend met broer Wieger en vader Klaas Westerdijk, heel wat namen van schouwen en eerste eigenaren boven water. Maar daarmee heb je nog geen actueel beeld van de vloot die nog zou moeten bestaan. Natuurlijk kenden ze wel de geschiedenis van schepen die op de werf in onderhoud zijn geweest of gebleven en/of in de buurt rondvoeren.

Voorspel reünie 2001, al pratend met Wieger, Klaas en Bouwe Westerdijk.

De laatste Westerdijk schouw was in 1982 afgeleverd. Sinds 1960 moesten er toch wel zo'n 150 schepen zijn gebouwd, waaronder ook nog enkele motorschouwen. Het oudste schip (de 8,5 m *Topper*) moest anno 2000 dus veertig jaar oud zijn. Het zoeken kreeg een geweldige impuls dankzij de toegezonden actuele lijst met namen en adressen van ruim dertig schepen die als Westerdijk zeeschouw ingeschreven staan bij de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) en/of van eigenaren die lid zijn van de vereniging van Vrienden van die Stichting (VSRP).

In de loop van het eerste speurjaar komen voldoende positieve reacties van heinde en ver binnen om het reünieplan door te zetten. De familie Westerdijk biedt aan als gastheer op te treden op eigen terrein, op het oorspronkelijk werfeiland in Eernewoude waar vele huidige bezitters van een Westerdijk schip nog nooit zijn geweest. Gezien de uiteindelijke deelname van meer dan

vijftig schepen, meer dan de helft van het tot dan toe achterhaalde aantal, was dat kennelijk een aantrekkelijke formule. Twee dagen lang was het tijdens deze reünie een bijzonder schouwspel, zowel liggend langs het werfeiland als zeilend tijdens de onderlinge wedstrijd. Een wedstrijd die gezegend was met zeer wisselende weersomstandigheden. Prachtige buienluchten en zware stortbuien waarbij het hemelwater 'in bakken' omlaag kwam. Indrukwekkend was de insluiting van het werfeiland door een aaneengesloten kring van schepen ter afscheidsgroet aan de werf en de bouwers, om vervolgens in een eindeloos lijkende dubbele rij af te meren aan de kade bij It Wiid.

Zal er in 2010 een herhaling komen als de oudste schouw vijftig jaar oud wordt? We hopen het mee te mogen maken. Al is het reël je af te vragen of wij zelf dan nog in staat zijn om met zo'n schip zonder extra hulp of aanpassingen te varen. Of gaan we ook, zoals dit najaar op *Dorstig Hert* is gedaan een boegschroef toevoegen en omwille van de kruiphoogte de mastkoker demontabel maken? De Groninger maren en Franse wateren komen dan in beeld! Of kiezen we dan voor heel wat anders?

Weersvariaties tijdens reüniewedstrijd.

REGISTRATIE WESTERDIJK SCHEPEN

Voorbeelden van varende 'oudsten' zijn de 9 m *Dalson* bj '61 van de fam. Dalstra en de derde werfshouw, de 9 m *Fram* bj '62. Deze laatste wordt nog steeds actief bevaren door de gezinnen van de zoon en dochter van de eerste eigenaar Dijkman. De 9 m *Silveren Werelt* bj '68 hebben we in voorjaar 2002 compleet ontmanteld op de werf zien staan voor een grondige revisiebeurt. Het schip is gestraald en afgewerkt met een tweecomponenten verfsysteem. In opdracht van de tweede eigenaar, die er op de reünie nog over dacht om het schip te verkopen vanwege het toenemende onderhoud. Nieuwer en gladder kan een boot er niet uitzien als hij weer te water gaat.

De meeste stalen zeeschouwen zijn gebouwd in Eernewoude, door twee van de zoons van Bouwe (Pake) Westerdijk: Klaas en Lammert. Pake was van origine houtbouwer. Hij maakte ook de roeren en zwaarden. Zoon Sytze is op een bepaald moment voor zichzelf begonnen en bouwde Westerdijk zeeschouwen en zee-grundels in Workum en Anjum. In Eernewoude is bij wijze van uitzondering in 1982 een 9,80 m schokker gebouwd, met een duidelijk herkenbare Westerdijk opbouw, de *Waddenjoffer*. Zij

Unicum: Westerdijk schokker *Waddenjoffer* bj '82 © eig. Cees Schilp '02.

heeft twintig jaar haar witte uiterlijk behouden. Het schip is inmiddels in handen van de vierde eigenaar. Van zo'n honderd werfgebouwde schepen zijn intussen bootnamen bekend. Van een stuk of vijftig ontbreekt nog elk spoor. Wie helpt ze vinden? Doordat niet alle schouwen na verkoop de oorspronkelijke naam houden (sommige zijn wel vijf keer van eigenaar en naam veranderd) is het spoor terug soms lastig na te gaan. Maar gelukkig zijn er al veel getraceerd vanaf het begin tot nu. Samen met Corry (en Cees) Snijder, huidige eigenaars van de 10 m *Butskop* bj '72, en met steun van Bouwe en zijn broer Wieger, die nu op de werf zit, verzamelen en verwerken we mutaties in de gegevens. We blijven hopen dat we nadere gegevens krijgen van Westerdijk schepen die op het water zijn gesignaleerd, zoals *Trijn van Leempt*, *Vrouwe Engelina*, *Vrouwe Hillegonda*, *Frosk* om er een paar te noemen. En wie weet iets van de oudste 8,5 m schouw *Topper* of van de 8,70 m *Blauwe Zwaan*? De eerste eigenaar daarvan, inmiddels bejaard, was op de reünie met een prachtig model van zijn schouw in de hoop 'zijn' schip terug te

Bouwe en Luuk in de 'bui' van de nieuwe 11,5 m.

zien. De post naar het adres van de tweede eigenaar komt als onbestelbaar terug.

Afgelopen zomer is de eerste mailing uitgegaan met o.a. een scheepsnamenlijst en een kopietje van de pentekening die namens de reünisten is aangeboden aan de familie Westerdijk. Het inmiddels ontstane WesterdijkVaardersContact (WVC) kan zich in de loop der jaren ontwikkelen tot een uitwisselingsplatform van ervaringen, vraag en antwoord. Zeker als de mogelijkheden van internet benut gaan worden. Ook het e-mail adresbestand breidt zich uit en blijkt handzaam in het doorgeven van veranderingen en verstrekken van informatie. De www.westerdijkzeeschouwen.nl is in aanbouw dankzij Bouwe Westerdijk. Evenals een nieuwe Westerdijk schouw.

NIEUWBOUW

Voor het eerst sinds 1982 staat er een nieuw Westerdijk project op stapel. Een 11,50 m waarvan het lijnenplan op basis van het vertrouwde Westerdijkconcept getekend is. Het casco is in opdracht van Bouwe Westerdijk afgelopen zomer gebouwd in Heeg en geschilderd in Eernewoude. Daarna wordt het schip elders betimmerd. De laatste hand en het tuigen zal weer in Eernewoude geschieden. Naar verwachting zal deze schouw volgend seizoen feestelijk te water gaan. Er vaart al en kwart eeuw een 12 m Westerdijk rond, gebouwd in Anjum, de *Albatros*, bj '76. Ook een motorschouw van dat formaat, de *Swanneblom* bj '79 is bekend. Onder dezelfde naam zeilt een 8,50 m schouw, bj '69. De kleinste zeilende Westerdijk zeeschouw is een 7 m, de *Walvisch* bj '68.